

САНХАА ОЛЖ

ХААНАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ЧУРАПЧЫ
ОРОЙУОНУН
ХААНАТА

№ 44 (7429) • Муус устар 15 күн, Чөмшөр • Санаата 1 солж, 50 харчы

ТЫА ХАААНЫСТЫБАТА: БАСТАКЫ КВАРТАЛ

ДЬЫЛГА БАРА СЫНА-СЫНА...

Сыл бастагы кварталда түмүктөнүп, Улэбт-хамнасыт, ласыт сыл бу кымылэбтүгэр тэпиктэххэ, үрдүбүт.

Сыл бастагы үс айыгар 726 тонна эт туттарылыына, итинэн 217 тоннага бааһынай хааһаыстыбаларын ирээтэ. Маннаха 930 ынах сүөһү, 1298 сыгы, 21 сибиниы туттулуна. Дьинэр, өттөөх-мастаах эбит буоллар, эантан үгүс өртүн итэрбүт хаала. Үүтү туттарыы хайа да сыһаадытаакар адыах. Аасныт сылта государствода 561 тоннага туттарбыт эбит буол-лахтыына, ити быһыы барыта 350 тонна эрэ. Билини табаарыстыбаларга уонна «Муудай» сылга заводугар баар 1482 ынахтан 1090-на төрөөн, 290 тонна үүт туттарылыына. Бааһы-най хааһаыстыбаларыгар 1261 ынах биарыттан, 70 тонна үүт туттарды-лар. Оттон хааһынай секторга 4382 ынах иттидлэр. Сыл сабаланыабыттан баара-суога 2,6 тонна үүт туттары-лыны.

Косторун курдук, үүтү туттарыыга да хаахтар бааллар. Ордук нэһилик-ниэ ордуунар үүтүн туттарыыга нэ-һиликтэр дьаһалталара ысыахтарын, тарийнахтарын иада этэ. Атыылаһа-лар сыаната, дотацията бэрдэлэр бө-родууксууада нэһиликниэ да иитэ-рлэстэх, дохуотанарга бааллаах буо-лара саарбахтамыт. Тийэс-таһар өрөсүотун эт-үүт комбината төлүүр. Туттарыыны судургутууохха, быһа-чы иадылааччыларга тийиэтин түр-гэтэтиэхха эмиэ сөн. Холобур, атыы-лааччы (нэһиликниэ) уонна атыыла-һааччы (одо тарилталара, эми учред-иелара, өскулда, атын да бирдинлээн тарилталар) бэйэлэрин иин ардыла-рыгар дуогабар түһөсхэлэр. Ол бы-һаытынан олохтоох үүтү тутар нуун-нар квантация суруйаллар. Бу бэрт судургу механисмы миэстэлэргэ тар-иини албаһи быһаарыада, сүүһүбө. Эт-үүт комбината квантацин суруллубу-тун кинэ 10 хонук иһинэн төлөбүрү хааччылаахтаах. Оттон правительство дотацията 70 бырыһааныгар тийэ-анансанын төлөнөрө олохтоһо. Сыл устата итинниэ.

Кыстык устата тастаан барыта 8010 тонна эт, 2000 тонна комбикорм тэ-лэниэ. Хаалбыт кэмэ 341 тоннага таһаадыахтаах. Барытаан аарымыан, ордук албах от Булууттан (1132 тон-на), Хагаластан (1482), Намтан (1583), Горнайтан (745), Алдантан (420), Уус-Майаттан (1868) тэлэниэ. Кыстыкка атыта уонна тийэр-таһар улааһарга 350 мол, солж өрөсүотү көрүстүбүт. Мань таһынан араас по-руунаах сэдэх таһырынан, эдэр сир-гэнан, түүдээгинэн, бурдусунан бар-терий атастаһын, кэпестин эмиэ баар. Онон оройуон хааһаыстыбалара быһылгы кыстыгы эмиэ «умнаһыт-таан», сүүрэн-көтөн, ааттаан-көрдөһөн туораан эрэллэр. Ол кыбыстыгынан, кыһылбатын, моральнай өхсүүтүн тэ-лэниилэх сүүрэр-көтөр, көрдөһөн дьон буолаллар. Мантан сөнөөх түмүгү өһөс-төрбүт иада. Хайдах да бэйэбит сир-бүтүгэр, ылахтыгыгар, тэрээһиниити-гар эрлэрбүт, кытаанахтыы саһаһан, көрдөһөртөн иаһаастанар курдун дьа-һаарбыт иада. Биримэте да оннук —рынок усулуобуйата.

Сага тариллибүт табаарыстыбалар, бааһынай хааһаыстыбалара бу сылта иһирэхтэн иһин баһынан 596 мол-үйөһүнэх кредити туһанылар. Итин-тэн агропромышленнай комплекс иһи-нэн иһирэр предриятселар 58 мол-үйөһүнэх кредити туһамыттарын көүрүтүт-эххэ 470 молүйөһө хаалар. Бу хайа түһүт агарын 136 бааһынай хааһа-ыстыбалара ыдылар. Оссо да ха-һык даһаа өсуданы иаһан туһана-лыы 44 бааһынай хааһаыстыбата баар.

Тыа хааһаыстыбата сыл бастагы кварталыгар 373 мол, 984 тыа, солж, комбикацияны иаһан туһанна. Итин-тэн 230 молүйөһө аасныт сылааады. Аһарда кредити кытта комбикация-ны иаһалардэххэ бу үс айга 909 мол, солж, үбү туһаныыт. Ону сарга эт-үүт комбината атыылаһаһаллар сыан-ан төлөбүтүн аахтаах, атын да араас атыыны, өһөнү аһаахха, табаа-рыстыбалар уонна бааһынай хааһа-ыстыбалара 1 миллиард солж, үбү туһанылар. Ол эрээр, сыаналар көнүл барыларынан, өһөнү өһөрүү тырааһынан, баһи бырыһааһа ула-тылыынан, полуоттар стансалара, кө-рүлнэрэ албаһи-таринэн, итинчэ үлү-гөрдөөх үбү-харчыны өргүтөн, туһа-нын баран, билгини да дьон хаһаыһы-сита төлөбөһүнө олоробут. Манна өс-сө араас хааччылар тарилталара өһө-һү өһөрөөчүлэри кытта аахсар 176 молүйөһөн солж, нэһи эбөн кэбиһэххэ.

Оттон өһөрөн таһаарыыбыт бука-тын дуона суох. Аһарда эт уонна үүт атыылаһаһаллар сыанатынан ылар буол-лахха, ботарыыбыт баара-суога 50 мол, солж, тэһнэхэр. Бир сөлкүобай-даах бородууксууада 21,7 солж, өрөс-үотү көрөбүт. Хайдах да эршиит, тоһо да рынок ыар тыһаһаһан сап-тыаһыт иһин манрык ыара бородуук-сууһан ырааһаһыт. Холобур, «Хон-торо» табаарыстыба айга ыар 8—9 тонна үүтүн «Хата» совхоз кун бы-һаһа үлэһээн ылар, Күнгэ «Хата» тар» 10—11 тоннаны ыаллар.

170 бааһынай хааһаыстыбата кин-лэ да үүтү туттара илк. Уонсайынан, бары бааһынай хааһаыстыбалара эт туттарыынан аһардаһыы үлүһүйү-лэрэ баар. Оройуонга 180-ча бааһы-най хааһаыстыбаланыыт. Олортон 4—5 гектар сирдээх 4-дэ, 6—20 ге-ктар сирдээх 23-ба, 11—20 гектар сирдээх 38-ба. Балар туох да ыла-хтары суох, бэйини эрэ хааччылар на-туральнай хааһаыстыба буолаллары-гар тийиаллар.

Билинч сүүнү соруһуот—сыга тех-нологияны саһаһаһар иадаһах, алба-х уонна үчүгэй хааһаыстыбалар бө-родууксууаны биэрэр, рынокка төлөрү эһиһтэххэр, күрөстөһүнүн туһулар турунтаах хааһаыстыбалар баар бу-дууларын ситиһин. Табаарыстыбалар, бааһынай хааһаыстыбалара эршиһэх сокустун сага үлэ форма-ларынан хааһаыстыба өртүнэн букаһын атыһаһар. Үрдүк тарыйнаһаһын үлэ-дидлэрэ, киниһэххэ таһаһаһах, бу-дугас-таһаһа буодаллара ирдэһэр.

Василий ЧИЧИНАРОВ,
тыа хааһаыстыбатын управление,
тыа начальнига.

Тыа сиртэр хааһаы-наһыан тус-туспа көрү-нэрэ киниһэхтэһинэн уру-ку совхозтар өдөлөннө-лөрө нэһиликтэринэн та-баарыстыбаларга, бааһы-най хааһаыстыбаларыгар уларьытылаан тариллини-лэр. Эрилик Эриктии па-тыһан совхозка бурдук үүннэриитигэр бир кэ-лим эбөн совхоз бааһы-наттан ыдылар туорах-таах культураларын уон-на сиилэскэ аһаһан нуох үүнээһи ыдыларын үлэ-лэрин тилөрөрө.

Аһи билгини совхоз суох буолубутун кинэ урукуттан илэһиит ээ-ноба сыһаарылыыбыт баа-һыналарга кимнэх сал-гыы бурдук үүннэриинэн дьарыктыаһаһарай?

Биллэрин курдук, баа-һыналар Хонторо уонна Хадаар нэһиликтэрин сирдэригэр совхозтар уол-сай куустэринэн, үптэри-нэн өһөһүллубуттара. Ча

«АГРО» БУРДУК ҮҮННЭРИЭ

тыр, Хайахыт нэһилик-тэригэр билгини бурдук ыдылла өһсөр бааһына-ла суохтар.

Соторутаабыта бу бө-лүрүөһү дүүдэллэн, сү-бэлэһэн баран, бу түөрт нэһиликкэ тариллиит хааһаыстыбалар Хонторо-до киниһэн бурдук үүн-нэриитэ «Агро» ассоциа-цияны тарийэргэ быһа-рыллытара. Бу сага та-риллиит бурдук хааһа-ыстыбатын үлэтин Ми-хаил Максимович Моисе-

тырев салаһар. Кини бу иһинэн совхозка кылааһы-най агрономунан үлэһэн сыдыабыт специалист.

«Агро» ассоциация бы-һыл саас 648 гектарга туорахтаах культураны үүннэриэ.

Синимоктарга ассоциа-ция бурдук үүннэриити-лэрэ сааскы хаһаыта сиз-мэни ыраастаһыһа; (хагастан) М. М. Кондра-гьев, И. Н. Васильев, А. Н. Мердусов, И. Н. Корякин, А. Е. Луковцев сотору сааскы хаһаыта турунуохтара.

Т. Кардашевский
фотота.

СИА сонуннара

СҮӨХҮНЭН ЭРЭ
ОЛОРБӨККО

СУНТААР. Ааспыт сылта 56 мол, солж, ыраас барыны ыдыт, сүүһүнэн, сүүһү итинни-нэн дьарыастанар коллек-тивнай предриятте үлэ-дигтэрэ билгини рынокка киниһи кэмнэр аһарда сүүһүгэ эрэ эрлэр табыл-лабат дьон ааһаллар. Ол иһин манна оһуруот аһи үүннэриинэн эмиэ иһса дьарыастанар саһаһаах-тар. Предриятие Кэтай Народнай Республикаһыт-тай хаһаыста үүннэрэр рабөчайдары ыһтарга быһаарда.

ОРОЙУОН ХААЫАТЫН
ОРДӨРӨЛЛӨР

Сурутуу сыаната ыа-рааһытыттан соһуһан. Ал-дан оройуонутар үгүстэр аһар хаһаыттарын, суру-лааһарын адыатарга кү-һэллинилэр. Ол тыһан баран туохтан да төлү-бат дьоннор эмиэ бааллар. Мин билэр айым 30 тыа, солж, ол иһигэр «Анек-доты» хаһаыһа кытта, сурутта.

Сибээс оройуоннаады уолаһын сурутууну ыһы-га иһекторга Р. Перева-лова аһарынан, куорат олохтоохторо хото «Лен-ский вестник» хаһаыта саһаастыллар. Ити ха-һаыһа сурутуу сөрөхтөр-

го чөлүтүһүлүт. Социаль-най хааччыһы өдөлө нэһиликниэ кыһаһаат өр-түгэр быстах көмөнү өһө-рөр. Хаһаыты тарийэ та-һаарааччылартан бирдэс-тэрэ—«Ленскенаб» бэйэ-тин үлэбүтүтигэр оройуон хаһаыттар суруһуот хар-чыларын аһарын төлүүр. (Е. Чупрова СИА-да аһаһан).

«САХАНИВЕСТ»
МИРНЭИГЭ
ЫТЫКТАНАР БУОЛЛА

Ваучеры батариы бас-таһы кэмни түмүтүнэн Мирнай куорат хаһ бир-дин бөһсө олохтоох «Са-ханивест» компания ик-тинтин ыһа. Бу эмиэ приватизационнай чөктөрү тутар «Нивест-Алмаз» көрдөрүүтүнэһөр өрдүк.

КЫНАТА СУОБУ
кызыттан) үрдүк
бийиннэн илтийн аасты-
лар «Саасын - кытыбах-
тар-93» республикатаа-
ды ырын конкурсун күн-
кэри. Бийртэн-биир кэрэ
куодастаахтар ырын-то-
лук түһөрдүлөр.

Конкурсе байытны төрүт культуратыгар эргиллinitэ инициаларса ордун күүскэ сабыдмал даябыты харакха тута бырабыллар — үгүстөр норуот матылыбыгар, тылыгар ырыаллары толордулар. Барыта 10 бипр динилээн толорор оҕо уонна бөлөх матылыбытыттан 5-нэ: Алла Фидипова, Вера Нудова, Света Моисефирева, «Саасчаана» БНА (чурааччылар) уонна Пета Духовная (Майа) илэс турга аастылар. Бастыгытан

бастааны талын нэгдүгээр ангийн тусгай дүрэмд үндэслэн Света Монастырева тахсан бастааны степенээх дипломунан наараадалница. Содоовска орто оскулатын «Савсчана» ансамбли конкурсы зинзис степенээх дипломун мэлэ. Сахалын хэллэххатах кулустасх Вари Пудова Дьокнуускайдаары култура уонна искусство болледаны анал бичиргын хайааһаатынан буолла. Эдэр ырыаһыттар бары Чурапчы орто оскулатыгар үөрэнэхтэр, тутталларыгар-хатталларыгар «Дьэрэстэй» орто ырыа-үгсүү нареднай ансамблыгар дьэрэстамматтара бислэр сабыаһааны өгөрбүт — өгөдөрбүт сеническэй културалара үрдүк, үөрэ-көтөн мичилиһэн сэргэхтэр.

«Ногоолдор ол көмүс дордоонкор» түгүмүххэ кыттыбыттартан наһаа нонгуа куодастаах Александра Алексеева (Хадар), Александра Андреева (Дирин), Владимир Николаев (Мугу дин) уонна Нюргустана Заболоцкая (Чурапчы) иккис турга аастылар. Конкурс лауреатын быйаарыта жюри улаханык баарырдата сырытта — ырыаһыттар барыда тэг баайыһаахтар. Владимир Николаев куоданы дьэ мааны, иттиһи тембрдээх куодас аҕыһах», — диңр жюри председателэ. Россия уонна Саха Республикатын үтүөлээх артиһа биллигин Дьонуускайдаагы культура уонна искусство колледжия преподавателэ Ю. Е. Платонов, «Оттон мин Нюргустана толоруутун ордук астынным», — диңр киниэхэ саамай үрдүн — 7 баллы туруорбут «Чоррой» ВИА музыкальнай саалаааччыта, эмэ ити колледж преподавателэ Т. Г. Сергучев. Икки түгүмүх түмүтүнэн баллы аарыта Н. Заболоцкая кыаһымылаарынан тахсан, конкурс бастакы степеннээх дипломуун баһатэтинэ. Лауреат үрдүн аатын ыла. Кини толорор маастарыстыбатын сарт көрөөччүлэри кытта сибээһэ үчүгэй.

СРАВЛЕНИЯ.

«Синаам ыһыада»
дун авторскай ырыада-
ры көрөр түһүмэххэ 14
архайыт ытыһына. Ав-
тордар бэры да таптап
туһууан ырыаны айар
эбигэр. Бу түһүмэххэ
урукку өртүгэр билли-
бит Федор Тоголентан,
Анна Барашковаттан
ураты эдэрдэр Николаи
Сидирков, Марин Ка-
рамына, Владимир Си-
цев, Василий дьирков
бадытэниилэр. «Автор

буи сөхтүм. Күөстастал
элбэх эбит. Ырыаһыттар
сахалары өхтүбүттэри
үөрдөр*, — жорго чини-
иэ. Георгий Сергучев
сыанабыла итинни.
Кыайылыаары да быһа-
рыгы ити өйдөбүт ула-
хан оруолдана. Нипо-
лай Сибиряков мелоди-
ста сахалары ронна ха-
бааннаада ойучу туту-
луна. Конкурса ба-
рынан элбэх ырыаһыт
докууолдабыт мелодист
Федор Гоголев.

«Нэрхтор» сайдынхныг уруу Майаа истэн баран соочо лотынхнаадам, билигч бүхнийг ашиг дон дуулхуутар. Анхарагданыг улаханхныг ханхныг дийлэх, билигч бүхнийг сүх. Нуулуусхуу олохуута үчүтэй. Соторуаадыга бэ. Илбигдэг эрхэ конхур буулбута. Төхүүгэ шын талынхныг да манхны буулбутах эгэ, — динр. Динрийг бийтэ «Дордоон» динэ студия салаахынхныг

Саха государственнай университетин филологический факультетыгар «Радиофизика уонна электроника» дегэ 15 киһи үөрөөр сатаахтэ аһылыгыне ситтэ. Ону тыйдарын факультетыгар тыһбаасчыттар факультеттэра өйдүннэ.

CIA

Эбэрдэлишбит!

Чурапчы орто-оскудатын математикада учуу-талын Саргылана Михайловна МАКАРОВАНЫ республикада ыктыялыбыт «Учуутул-93» конкурска бастаабытынан итнэтик эбэрдаллыбыт; илимистин дагыны үрдүү ситиниктээх үлэни, чэпчээк-чэбди доруобуйаны түө олоһор дьолу-соргуну баһарабыт.

Норуот үөрэҕиринитин оройуоннааҕы упрал-
лениста, норуот үөрэҕиринитин үлэһиттарин
профсоюзун райкома.

X X N

Тантмыр ийбэтин, эбэбэтин Россйейкай Федерация үөрээринтин туйгуун Александр Сергеевич ИВАНОВНЫ 60 саасын туолар кэрэбэтин үүнүгүн истигин ээрдалабыт. Эи баагыт, туорт кыра орону, соютогуун истэн үлөйт-аа, дүйн өлөртөөбүккэр, бэсэтин дагань хас бөөрдөбүтүгөр күтү-лөмө, сүбэ-ама бууларгар махтабыт улахаа. Күндү кибибэтигөр уунуун-уун чэсөнчэбик, дуолдоох согулаах олоку бакарабыт.

Обшорун Чураачыттан Иванолтар,
Стручюктар, Титолтар, Дьокуускайтан
Иванолтар, сизинизини.

3 3 3

Тайтмыр көрсөмүн, арабытың, алабытың Басилий. Басилиевич ЛЕМЕНШЕВИ 55 саасын туулубукушун ичкити-астынык ээрдэлмизбит. Күндү кайыбынтар багарайыт кытаанах доруубуяны, үлгөр ситиш-лери, үбүс дөөлөтх олоду.

Кэргэний, оёлорун, сэтгэлийн,

МАХТАНАБЫТ

Бишиги дэмэ кэртэн
гүндү илэбит, эбэбит. Ма-
арова Евдокия Михайлов-
на 82 сааныгар ылддын
элбүтүн тийэх суолутар
таарышка күөкөмө, сү-
лү-амэ, өбөбүл буолбут
производственной, архи-
тектурнай-былаанналар бю-
ротун коллективтарыгар,
бары илэс ыалларбыты-
гар, аймактарбытыгар, та-
биястарбытыгар махта-
набыт.

Уола, кыыһа,
хийиһтэ, куттутэ,
сиэниэрэ.

Уолз, кыһа,
кийинтэ, кутуотэ.
сизинирэ.

АТЫЛЫБЫТ

Улахан дэвч «ММВЗ» фирма захиалгын, Төл.
21-040

Хийн снур бурдугуйн. Аа-
дарьсан: Чуралч сэл.,
Ермөлөө уул., 42, Төв.
21-824.

КӨМӨЛӨӨБҮН

Владимир куоракка уонна Владимирская уобалтаска аэртирары, дьыны тылсатарытыгар улаха-
буоху сэл. Манньык аа-
дырыска суруйарытыгар:
600015, Владимир к., Аля-
бьев уул. 16-с дьыта, 48-с
квартира, Сергеев Н.

Талтмыш көргөзүм, арабыт, быралиныт,
убайбыт «Мындзавайы» табарыстыба тракто-
руба

ИВАНОВ Михаил Семенович
хомолтодохтуу олбүтүү, дияннин куруту-
йан турал, табаларыстарыгар, бары билэр
дьонулар пийтинээрбит.

Кэргэнэ, оролоро, эдэнийэ, балта,
быраата, күтүөттэрэ, аймахтара.

Иванов Михаил Семенович одоотунзан дорнод хотуудынхныг тусгаж байсан.

— Кэрсэнгэр, оёдлорутар, бары чугас дьонутар Бодугур селскай Сабизга, нэһилиэгин дьаһалтыга.

—Эмнэ кинолэргэ, «Мяндагааны» тава-
рыстыба дирекцыята, профкома
—Чуваачаттан аймахтара Решетниковтан

ПЕСТЕРЕВА Елена Петровна
азбугунаи дирои кутурбанинари тизрадалар.
— Калителан, Чепалова, Елена, Пестерева

Чурашчытара республиканский оро спорт
тинкий встерият-осуулатын коллентина.

— Кызымдар Ниязгөрдүн Александрга Насыльевнага бирге үзрөмүт табыштырды.

М. СИДОРОВА

Редактор П. И. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла
Маркса, 28 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор—
21-332, отделы—21-265, общий—21-305.

Учредители (соучредители) газеты «Сага олох» — Министерство печати и массовой информации Республики Саха (Якутия), Редакция, Местная администрация района, Районный Совет народных депутатов.

Газета издается на якутском языке, выходит во вторник, четверг и субботу.

Индекс газеты 54967. Объем — 1 усл. печ. лист. Тираж — 3662.

Зарегистрирован Саха (Якутской) региональной организацией по защите свободы печати и массовой информации.